

Píše Marie Hanzelková

(E*forum, 19. 08. 2024)

V sobotu 10. 8. zemřela po těžké nemoci ve věku 68 let literární historička, editorka, redaktorka a vysokoškolská pedagožka **Hana Bočková (1. 11. 1955 - 10. 8. 2024)**. Badatelsky se zabývala starší českou literaturou, a to zejména humanistickou a barokní. Mezi hlavní oblasti jejího odborného zájmu patřily nábožensky vzdělávací próza, dílo Komenského, cestopis a v posledních letech také kramářské písně. Byla též šéfredaktorkou odborného časopisu *Bohemica litteraria* a členkou redakčních rad několika dalších odborných časopisů.

Po absolvování vysokoškolského studia v oboru čeština a historie působila Hana Bočková nejprve jako pedagožka na gymnáziu v Bystřici nad Pernštejnem, od roku 1987 pak jako vědecká pracovnice a posléze i vyučující na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Její doktorská práce *K metafoře světa - theatra v české literatuře přelomu 16. a 17. století* (1996) předznamenala hlavní téma jejího dalšího výzkumu, jímž se stala nábožensky vzdělávací próza. V tomto směřování Hana Bočková pokračovala i ve své knižně publikované habilitační práci *Knihy nábožné a prosté. K nábožensky vzdělávací slovesné tvorbě doby barokní* (2009), jež na vybraných textech ukazuje žánrovou pestrost a funkční zaměření četby určené neelitním čtenářům doby barokní.

V rámci své literárněhistorické práce se Hana Bočková věnovala rovněž činnosti editorské. Připravila k vydání moralistní spis humanisty Nathanaéla Vodňanského z Uračova (*Theatrum mundi minoris*, 2001) a zejména raně novověké cestopisy Oldřicha Prefáta z Vlkanova (*Cesta z Prahy do Benátek a odtud potom po moři až do Palestiny*, 2007) a Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic (*Putování aneb Cesta z království českého do města Benátek, odtud po moři do země Svaté, země júdské a dále do Egypta a velikého města Kairu*, 2017, spolueditorka Markéta Melounová). Jako autorka komentáře se podílela také na edici textů Jana Blahoslava (*Čtyři menší spisy*, 2013, editor Mirek Čejka).

V rámci mezioborového projektu *Kramářské písně v brněnských historických fondech* se Hana Bočková věnovala výzkumu textů populární kultury. Zaměřovala se zejména na tzv. morytáty, tedy písně o zločinech, a na písně o přírodních katastrofách a výsledky tohoto svého bádání představila v kapitole *Finding Justice: Punishment in Broadside Ballads* kolektivní monografie *Czech Broadside Ballads as Text, Art, Song in Popular Culture* (2022). Jako členka interdisciplinárního autorského týmu se podílela na edici 36 kramářských písní dochovaných v záznamech z orální tradice ve sbírkách Etnologického ústavu AV ČR (*Má svou známou notu. Kramářské písně v ústní tradici*

Moravy a Slezska, 2022). Vedle odborného výzkumu se Hana Bočková podílela i na popularizaci bádání, spolupracovala například na tvorbě dvou výstav o kramářských písních v Moravském zemském muzeu a byla spoluautorkou příslušných výstavních katalogů (*Do Brna široká cesta. Kramářské písně se světskou tematikou* 2020; *Dvanácte vrchů ten strom má. Kramářské a poutní tisky se světskou tematikou*, 2022).

Vedle činnosti badatelské a editorské působila Hana Bočková také jako vysokoškolská pedagožka. Jako její studenti jsme oceňovali nejen její odborné znalosti, ale i její obdivuhodnou schopnost zprostředkovat nám čtenářsky mnohdy náročné texty starší české literatury. Vedle jejích odborných a pedagogických kompetencí nás oslovovala její mimořádná laskavost a respektující přístup, jenž v době mého studia nebyl na univerzitě příliš obvyklý. Mnozí z nás na povinné staročeské semináře přicházeli na začátku semestru s obavami i jistými předsudky vůči oněm pro nás vzdáleným a málo srozumitelným textům, na konci semestru jsme se však stali jejich zaujatými čtenáři. Jak před dvaceti lety vystihl můj spolužák, jehož hlavním oborem nebyla čeština, ale IT: „Bočková je bohyně.“

Hana Bočková byla díky svým odborným, didaktickým i lidským kvalitám oblíbenou vedoucí diplomových prací a inspirativní a pečlivou školitelkou doktorandských studentů. Když jsem několik dní po jejím úmrtí potkala jednu naši magisterskou studentku, s vděčností vzpomínala na Hančiny přednášky ze starší české literatury: „Díky ní jsem se zamilovala do humanistického cestopisu. Ona svůj obor milovala, a to bylo pro mě fascinující. Chtěla jsem se proto k ní zapsat na doktorát.“ Jako zkušená editorka a badatelka Hana Bočková učila také akademickému psaní, a to nejen v rámci přímého vedení studentských prací. Inspirativní totiž byl i její způsob analýzy a interpretace, jak jej prezentovala ve svých odborných textech. Jedna moje diplomantka se výrazně zlepšila v psaní odborného textu poté, co si přečetla Hančin text v knize *Má svou známou notu*. Příklad kvalitního akademického textu evidentně působil efektivněji než moje rady.

S vděčností vzpomínám na svou bývalou školitelku Haničku Bočkovou jako na erudovanou vědkyni, trpělivou vedoucí kvalifikačních prací a později, v týmu zaměřeném na výzkum kramářských písní, i jako na pracovitou, inspirativní kolegyni, přitom velmi skromnou a ke všem laskavou. Byla otevřená novým trendům (například inovacím ve výuce), měla odvalu zkoušet dosud neověřené postupy a dodávala k tomu odvalu i nám ostatním. „To bude bezvadný,“ reagovala často na některou z plánovaných novinek a někdy je i sama iniciovala.

Hana Bočková je autorkou mnoha inspirativních odborných statí. V souvislosti s její mimořádnou osobností si však budu zvlášť pamatovat název jedné z nich, jenž je citátem z *Knížky pobožné o svatých anjeliích* Valentina Bernarda Jestřábského: *Co jsou svatí anjeli, jak jsou na lidi laskaví*.